

B. Almindelig beretning

a. Rector årsberetning

I Søber det mørke år 1965, hvor sørig høvst, ministerielt spærskrav overfor Københavns Universitet førte til udsættelse af fakultæts videnskabeligt personale ved Det naturvidenskabelige Fakultet, har universitetet gennemlevet en kort periode med normale nedskæringer som ikke indeholdt akutte værdier og forringer. Det har endda i perioden været optæk til en budgjettagning fra Direktoratet for de videregående Uddannelser (DVU), der kunne muliggøre en langtidspanlægning af fakulteternes virksomhed.

Dette års budgetsvare fra Direktoratets tyder derimod på, at drassiske nedskæringskrav er i vente for 1966 og kommende år, og at disse nedskæringskrav påny kan aktualisere emnekræfter og udsætte afsked. Det er også nødvendigt at søge for at pludselige indgreb, evt. midt i finansåret, fremtidig kan blive en tilgængelig forsvarelse, som i realiteten vil omfatte en fornuftig langtidspanlægning. Begrebet om rammerammet som planlægningsgrundlag synes på vej ud. Det er ellers kun få år siden, at rammerammernes blev indført af DVU.

I For finansåret 1966 kom der pludselig indgreb umiddelbart inden sommerferien med et krav om 2% besparelse på lønrammen. I realiteten således en 4% lønrammebesparelse for de sidste 6 måneder af 1965. Besparelsen skal i 1966 være af 3%. For 1966 here 2% besparelse til nye forringelser af undervisningen og yderligere vanskeligheder for store dele af universitetsforskningen. Herudl kommer problemerne omkring de forskellige felter servicefunktioner, der skal begynde hele universitetet, og

den bergetmæssigt er samlet under betegnelsen "servicefunktioner".

Denne år var de budgetrammer for 1966 og 1967, som er tegnet sig, vil fællesområdet få et indblik på lønsiden, der nødvendigvis må øges. Det ville være dybt utilfredsstillende, hvis disse budgetreduktion skulle virkeliggøres gennem uanset således og derved følgende muligheder for et tilfældigt rammenet servicefunktioner.

Almindelig kunne være en planlægning over en fornuftig periode, inden fyringer – men med udregning af de række funktioner, således at indblikket i de nye teknisk samfund indføres, for eksempel vedtagning af teknisk modernisering af fællesområdet krævet samspil mellem budgetrammer, lønrammer og fællesområdets budget. De handlinger herom er taget op af komiteen om budget- og Forordningsudvalg. I For finansårets vedkommende er de økonomiske konsekvenser af denne afhængig af de rammer, som Direktoratet fastsætter, tilhørende af de enkelte prognoser om besparelser og omkostninger for færdige kandidater. Bl.a. humanvidenskaberne er særligt angrebet, trods de senere år de bedste økonomiske foranstaltninger. Kræfterne og økonomierne ansætter af budgetrammerne, som er uforventet. Adgangsbetingelserne af universitetet er i det hele taget et af de mest endende debatterne, som også i 1966, som det grund optog indene. Omkring 3000 nye studerende blev optaget ved Københavns Universitet, men omtrent lig af mange blev afvist. Begrebet om optagelsesprocedurer og også i år til ejendommeligt og uløsningsmæssigt skævvridninger. Til disse stu-

I. Rektor, dekanerne og de styrende organer

a. Rektors årsberetning

1. Siden det mørke år 1985, hvor særlig hårde, ministerielle sparekrav overfor Københavns Universitet førte til uansøgt afsked af fastansat videnskabeligt personale ved Det naturvidenskabelige Fakultet, har universitetet gennemlevet en kort periode med »normale« nedskæringer, som ikke indeholdt akutte varsler om fyringer. Der har endda i perioden været optræk til en budgetlægning fra Direktoratet for de videregående Uddannelser (DVU), der kunne muliggøre en langtidsplanlægning af fakulteternes virksomhed.

Dette års budgetsignaler fra Direktoratet tyder desværre på, at drastiske nedskæringskrav er i vente for 1989 og kommende år, og at disse nedskæringskrav påny kan aktualisere emnekredsen om uansøgt afsked. Der er også nærliggende risiko for, at pludselige indgreb, evt. midt i finansåret, fremtidig kan blive en tilbagevendende foreteelse, som i realiteten vil umuliggøre en fornuftig langtidsplanlægning. Begrebet »minimumsrammer« som planlægningsgrundlag synes på vej ud. Det er ellers kun få år siden, at »minimumsrammerne« blev indført af DVU.

2. For finansåret 1988 kom det pludselige indgreb umiddelbart inden sommerferien med et krav om 2 % besparelse på lønrammen, i realiteten således en 4 % lønrammebesparelse for de sidste 6 måneder af 1988. Besparelsen skal i 1989 vokse til 3 %. For 1988 førte 2 % besparelsen til nye forringelser af undervisningen og yderligere vanskeligheder for store dele af universitetsforskningen. Hertil kommer problemerne omkring de forskellige fælles servicefunktioner, der skal betjene hele universitetet, og

som budgetmæssigt er samlet under betegnelsen fællesområdet.

Som de varslede budgetrammer for 1989 og kommende år tegner sig, vil fællesområdet få et overforbrug på lønsiden, der nødvendigvis må nedbringes. Det ville være dybt utilfredsstillende, hvis denne budgetreduktion skulle virkeliggøres gennem uansøgt afsked og deraf følgende mere eller mindre tilfældigt rammende serviceforringelser.

Alternativet kunne være en planlægning over en kortere årrække, – uden fyringer – men med omlægninger af en række funktioner, således at lønforbruget falder og ny teknik samtidig indføres. En sådan planlægning og teknisk modernisering af fællesområdet kræver samspil mellem budgetterne for alle fem fakulteter og fællesområdets budget. Forhandlinger herom er taget op i Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg.

3. For fakulteternes vedkommende er de kommende års budgetlægning stærkt afhængig af de optagelsestal, som Direktoratet fastsætter, tilsyneladende ud fra usikre prognoser om beskæftigelsesudviklingen for færdige kandidater. Bl.a. humaniora er ofte i ministeriets søgelys, trods de senere års forbedringer i beskæftigelsesmønstret, kendetegnet ved »utraditionelle« ansættelser af humanister i det private erhvervsliv.

Adgangsbegrænsningen til universitetet er i det hele taget et tilbagevendende debatemne, som også i 1988 med god grund optog sindene. Omkring 3.500 nye studerende blev optaget ved Københavns Universitet, men omtrent lige så mange blev afvist. Søgemønstret og optagelsesproceduren førte også i år til ejendommelige og uhensigtsmæssige skævvridninger. Til visse stu-

dier, som f.eks. lægestudiet og humaniora, blev adgangskravene ekstremt strenge, mens de eksakte naturfag, matematik, fysik og kemi i realiteten havde fri adgang. Der er gode grunde til at kritisere proceduren, som har mange uheldige bivirkninger, og alternative forslag om adgangsprøver, stopprøver o.lign. bringes ofte frem i debatten. Med det nuværende kraftige ansøgerpres på en lang række studier er det dog svært at finde et tilfredsstillende alternativ til den eksisterende fremgangsmåde. I øvrigt blev optaget af ny studerende i slutfasen præget af noget nær kaos. Universitetet blev den 25. august pr. telefax opfordret af Direktoratet til at tilkendegive, om man kunne tilbyde et meroptag (uden ekstra ressourcetildeling) indenfor en lang række studier. Svarfrist: få timer. Af hensyn til de mange ventende ansøgere med forhåndstilsagn stillede universitetet sig positivt med tilbud om meroptag ved 4 af fakulteterne – trods den urimelige svarfrist og trods en allerede eksisterende overfyldning f.eks. ved jurastudiet.

4. Blandt årets buket af besparelser var også et budskab fra Direktoratet om, at ejendommen Købmagergade 52 alligevel ikke ville blive godkendt som studenterhus for de københavnske studerende. Meddelelsen herom kom ovenpå en årelang sagsbehandling fra ministeriets side, som i slutfasen havde givet universitetet indtrykket af, at Købmagergade 52 ville blive godkendt som studenterhus. Ministeriets kowending er dybt utilfredsstillende både set fra de studerendes og fra universitetets side. Det er uacceptabelt, at et stort universitet ikke kan tilbyde sine studerende et fælles samlingssted, så meget mere som universitetet i de kommende år kommer til at optage udenlandske udvekslingsstuderende i større antal end før. Et centralt beliggende studenterhus vil være et naturligt kontaktpunkt mellem danske og udenlandske studerende. Studenterhus-sagen vil derfor blive rejst igen overfor ministeriet.

5. De hurtigt voksende nye sparekrav overfor universitetet rejser langsigtede spørgsmål om balancen mellem forskning og uddannelse. Generelt spares der mindre hårdt på forskningssiden end på uddannelsessiden. Og på forskningssiden styres midlerne til særligt udvalgte områder. Der afsættes således store midler for en kortere årrække til programforskning indenfor bl.a. bioteknologi og ingeniørvidenskabelige

fag. Disse midler styres i det væsentlige af Forskningsdirektoratet og Planlægningsrådet for Forskningen. I denne sammenhæng skal dog nævnes, at universitetet i 1988 har fået en andel på 16 mill. kr. af en samlet bevilling på 70 mill. kr. til grundforskningsformål, bevilget over et særligt aktstykke. Disse midler skal disponeres af universitetet selv i overensstemmelse med den faglige langtidspanlægning universitetet fremlagde i 1986, og midlerne er naturligvis yderst velkomne i en økonomisk anstrengt situation. Men det er uklart, om denne grundforskningsbevilling forbliver en engangsforanstaltning eller ej. Situationen er således, at der afsættes ret store ressourcer på forskningssiden, i særlige klumper, specielt til programforskning, hvis langtidsperspektiver ikke altid er klare. Men samtidig udhules undervisningssiden. Konsekvensen kan blive, at man på længere sigt ikke vil have uddannelseskapacitet til at uddanne tilstrækkeligt mange forskere til at fastholde og videreføre de kostbare forskningsprogrammer. Der er en øjensynlig mangel på sammenhæng i planlægningen.

Universitetet medvirker dog gerne til at fremme Forskningsdirektoratets højt prioriterede forskningsområder, eksempelvis det bioteknologiske område, som også har en fremtrædende plads i universitetets planlægning. I konsekvens heraf har universitetet i løbet af året medvirket aktivt ved igangsætning af et antal bioteknologiske centre. Men samtidig med støtten til prioriteringsområder må universitetet understrege vigtigheden af at fastholde en passende bredde i forskningen. Dette af hensyn til undervisningen og af hensyn til fremtidens vidensberedskab. Ingen kan sige med sikkerhed, hvilke forskningsområder der kommer i forgrunden om 10 eller 20 år. Sikkert er det kun, at tab af et forskningsområde kun langsomt lader sig genoprette, den dag behovet er der. Problemet er centralt for landets politisk-økonomiske udvikling. For på lang sigt må dansk økonomi til syvende og sidst funderes på en stærk og frodig grundforskning.

6. Til varetagelse af den nødvendige, og undertiden smertefulde, prioritering af fakulteternes opgaver er det kollegiale selvstyre et uundværligt redskab. Ud fra dette hovedsynspunkt om selvstyrets værdi har universitetet i 1988 fortsat arbejdet med centrale forskningspolitiske og uddannelsespolitiske emner. Således har

de enkelte fakulteter arbejdet videre med begrebet forskningsforpligtelse for den enkelte videnskabelige medarbejder, på basis af et oplæg fra rektor om »forskningsvognning« fra november 1987. Oplægget var udformet efter en indgående drøftelse af sagen i Konsistorium. Senere i indeværende år forventes der at foreligge regelsæt for det enkelte fakultet om »forskningsvognning«. Fakultetsrådenes behandling af disse spørgsmål har naturligt nok fremprovokeret dybtgående diskussioner af de forskellige fagområders forskningstraditioner, og af fordelingen af lærernes arbejdsindsats mellem undervisning, forskning og administration. I de regelsæt, der er udkrystalliseret af drøftelserne, er institutbestyrerens funktion understreget.

7. Med udgangspunkt i debatten om selvstyre og ydre styring har universitetet videre taget initiativ til en drøftelse af professoratsbegrebet og af institutionens fremtidige professorpolitik. Emnekredsen aktualiseres tilbagevendende ved planlægningsrådets løbende oprettelse af forskningsprofessor-stipendier, og ved diskussion om denne stipendieordnings fremtid. Et oplæg om professorpolitik fra Konsistoriums forskningsudvalg er, efter en første drøftelse i Konsistorium, sendt til høring i fakulteterne. Herved er der lagt op til en senere behandling og forhåbentlig endelig udtalelse fra Konsistorium.

8. Uddannelsespolitik var i 1988 ikke mindst præget af debatten om de såkaldte bacheloruddannelser af ca. 3 års varighed, og om studietider i det hele taget.

Bacheloruddannelserne var genstand for en ministeriel høring i 1988 og var derfor til drøftelse overalt i universitetets kompetente organer. Universitetets holdning var afvisende, for så vidt angår en generel indførelse af 3-årige afsluttede uddannelser ved alle fakulteter. Universitetet betragter fortsat kandidatuddannelsen som grundstammen i dets uddannelser. Men både ved Det naturvidenskabelige og ved Det humanistiske Fakultet blev der udtrykt interesse for videre arbejde med nye uddannelser af kortere varighed.

I forbindelse med et ministerielt udspil tidligt på året i retning af en forkortelse af (næsten) alle videregående uddannelser med mere end 5 års normeret længde har universitetet pointeret, at fastsættelse af normerede studietider bør ske på grundlag af konkrete, faglige argumenter. Dette

står i modsætning til ministeriets begrundelse for studietidsforkortelsen: at opnå besparelser på statens udgifter til studiestøtte.

Hvad studietider angår, er det universitetets opfattelse, at hovedproblemet er de reelle studietider, som for en række universitetsstudier har antaget urimelig længde. Nogle studier er også præget af uacceptabelt høje frafaldsprocenter, særlig i de første studieår. Disse centrale uddannelsesproblemer har deres udspring i en flerhed af faktorer, udenfor og indenfor universitetet. Omfattende erhvervsarbejde er blandt de ydre årsager, og det bliver interessant at se om den nylige revision af loven om studiestøtte vil føre til ændringer i så henseende.

Men universitetet kan og bør naturligvis også bidrage til at nedbringe studietider og frafaldsprocenter ved at forbedre kvaliteten af undervisningen. Der må sættes ind med en intensivning af undervisningen, med bedre kontakt mellem lærer og elev, med skarpere blik for problemerne ved studiestart og med bedre koordinering af undervisningens forskellige elementer. I mange studier er det afsluttende speciale svulmet op omfangsmæssigt og tidsmæssigt i forhold til studieplanernes intentioner. I de kommende år må det være en hovedopgave for universitetet at gennemgå studierne enkelte elementer med henblik på at lette de studerendes muligheder for at gennemføre studiet på normeret studietid, med bevarelse af grundlæggende faglige kvaliteter. Som en understregning af denne forstærkede interesse for kvalitet i undervisningen har universitetet i år oprettet en undervisningspris, som fremtidig skal tildeles »årets underviser« efter indstilling fra en priskomité, der tæller både studerende og lærere. Midlerne til denne årlige underviserpris (15.000 kr. ved første uddeling) kommer fra det nyoprettede »Københavns Universitets almene Fond«, som hermed markerer sig offentligt for første gang.

9. Universitetets forbindelseslinier udadtil blev yderligere styrket i 1988, både hvad angår forskningsformidling, samarbejde med erhvervsliv og institutioner i den offentlige sektor og internationalt universitetssamarbejde.

Forskningsformidling foregår i stigende grad via de elektroniske medier, en udvikling, der også appellerer til universiteterne. Det er dyrt at lave kvalitetsbetonet forskningsformidling f.eks. via TV, men målgruppen er til gengæld stor. I

det forløbne år indledte universitetet flere forsøg af denne art, i et velfungerende samarbejde med Danmarks Radio, dels i forbindelse med åbent-universitet-kurser, dels ved at skabe en række danskproducerede TV-udsendelser om genteknologi. En analyse af sidstnævnte udsendelsesrækkes seerreaktioner og seer-tal giver appetit på at forsøge sig med nye emnekredse. Problemerne er i det væsentlige af økonomisk art. Genteknologi-serien fik betydelig støtte fra offentlige og private fonde, men disse finansieringskilder vil næppe være til rådighed i samme omfang for tilbagevendende formidlingsudsendelser med skiftende emner.

At »gammeldags« forskningsformidling også kan fænge i 1988 blev bevist af en historiker-gruppe fra universitetet, som gennemførte en række yderst velbesøgte eftermiddagsforedrag i Hovedbygningen på Frue Plads, i tilslutning til Stavnsbåndsjubilæet. Institut for germansk Filologi har i efteråret 1988 fortsat traditionen med en række tilsvarende »gå-hjem-foredrag« om kulturstrømninger i Europas 4 politisk opdelt tyske sprogeområder.

10. For at styrke universitetets samspil med omverdenen i bred forstand har universitetet taget skridt til at oprette et projektkontor, som lokaliseres i Forskerbyen Symbion. Projektkontoret skal være den hjælpende hånd, når institutterne ønsker at træde i samarbejde med partnere udenfor universitetet, og når firmaer eller institutioner udenfor universitetet søger samarbejds-kontakter ved Københavns Universitet. Projektkontoret skal også være med til at sætte gang i universitetets udadvendte kursusvirksomhed, og være med til at søge at skabe nye forbindelser mellem universitet og arbejdsmarked. Endelig vil projektkontoret varetage kontakten udadtil for universitetets kommende »videnskabsbutik«.

11. Gennem oprettelsen af et internationalt kontor på Frue Plads har universitetet på kort tid kunnet styrke og samle den del af det internationale samarbejde, der vedrører københavnske studerendes studiebesøg i udlandet og udenlandske studerendes ophold ved Københavns Universitet. Det er et område, hvor behovet er stort og voksende, men hvor ressourcerne er alt for begrænsede, både hvad angår

rejsestøtte til de studerende og administrativ indsats. Støtte til internationale studieophold kommer fra EF-programmet ERASMUS, fra en særlig dansk finanslovsbevilling og fremtidig også fra det nordiske NORDPLUS-program. ERASMUS-programmet knytter sig til en omstændelig struktur af tosidede samarbejdsaftaler mellem universiteter i EF-området, en struktur der øjensynlig trænger til afbureaukratisering, hvis den fremtidig skal kunne fungere smidigt og uden overadministration. Men under alle omstændigheder vil det voksende internationale studentearbejde fremtidig kræve en betydelig administrativ indsats ved studie- og rejsetilrettelæggelse, ved løsning af boligproblemer m.v. for den enkelte studerende. Varetagelse af disse opgaver må fremover baseres på et udbygget samarbejde mellem de enkelte fakulteter og universitetets centrale, internationale kontor.

12. Og så holdt Konsistoriums ligestillingsudvalg en høring i slutningen af september, med udgangspunkt i nye tal for kønsfordelingen af nyansatte i videnskabelige stillinger. Fra 1982 til 1985 er kvindernes andel af nyansatte stagneret eller endda faldet. Af de studerende, der nu optages, er omkring halvdelen kvinder. Men i lærerkorpsset er kvindernes andel mindre end en fjerdedel, og skævfordelingen er særlig markant i de øverste stillingskategorier. En utilfredsstillende situation, godt 100 år efter at Nielsine Nielsen, landets første kvindelige lægestuderende, under stort spektakel fik adgang til lægestudiet ved Københavns Universitet.

Ove Nathan

b. Dekanernes årsberetninger

1. Det teologiske Fakultet

Det teologiske Fakultet har i det forløbne år haft nogenlunde stabile økonomiske forhold, selvom de påbudte besparelser har givet anledning til stor bekymring og besvær. Planlægningen, som har lagt beslag på store ressourcer, lider ofte svære tilbageslag og vilkårene for den meget efterspurgte kreativitet bliver ringere og ringere.

Fakultetet, herunder fakultetsstudienævnet, har været inddraget i det forberedende arbejde med udarbejdelse af forslag til en ny bekendtgørelse om teologisk kandidateksamen. Såfremt arbejdet skrider ligeså regelmæssigt frem som

hidtil, vil den nye bekendtgørelse foreligge, således at den kan træde i kraft til september 1989.

Mod årets slutning blev der givet meddelelse om, at bevillingen til et internt EDB-net for fakultetet nu var givet; installationen blev straks iværksat. Fakultetets netværk er tilsluttet KU's store netværk.

Fakultetet har ikke i år foretaget ansættelser i faste stillinger eller under rekrutplanen.

John Strange

2. Det samfundsvidenskabelige Fakultet

Det samfundsvidenskabelige Fakultet har også i 1988 måttet konstatere betydelige problemer med at tilgodese fagenes behov for undervisningsressourcer inden for de givne budgetmæssige rammer.

Fakultetet kan ikke betragte det som et holdbart argument for opretholdelsen af den markant høje S/L ratio på 20,5, at fakultetets studerende til trods herfor gennemsnitligt har de bedste studieførleb og de højeste gennemførselsprocenter på universitetet.

Hos alle fakultetets fag er det et højt prioriteret ønske at kunne reducere de urimelige holdstørrelser, og at kunne forøge omfanget af mere individuel vejledning af de studerende.

I forhold til det studentertal, der ligger til grund for budgetmodellens tildeling af ressourcer til det samlede universitet, har fakultetet ansvaret for undervisning af 36,8 % af universitetets studerende, mens fakultetet kun disponerer over 9,4 % af universitetets forskningsårsværk.

Trods dette ulige forhold mellem undervisningsbyrderne og forskningsressourcerne, har niveauet og omfanget af forskningen generelt været tilfredsstillende. Fakultetets forskere har i betydeligt omfang udnyttet de nye muligheder for internationalisering af forskningen og deltager videre i stigende grad i tværinstitutionelle og tværfaglige forskningsprojekter, ligesom et voksende antal eksternt finansierede forskere nu er tilknyttet institutterne.

I betragtning af biblioteksfunktionens centrale betydning for forskningen må det betragtes som særdeles positivt, at resultatet af arbejdet i et udvalg med deltagelse af repræsentanter for Det kongelige Bibliotek og Københavns Universitet har været, at Det kongelige Bibliotek har indstillet til kulturministeren, at Universitetsbibliotekets 1. afdelings bygning i Fiolstræde

overgår til anvendelse udelukkende som nærbibliotek for de samfundsvidenskabelige fag.

Fakultetet prioriterer fortsat udviklingen af en samfundsvidenskabelig kvindeforskning, og det er derfor glædeligt, at fakultetets Center for Kvindeforskning (Samkvind) i kraft af deltagerens initiativrigdom er inde i en fortsat positiv udvikling.

Fakultetets Center for anvendt Datalogi fungerer stadig som en uundværlig baggrund for fagenes udbygning på edb-området.

Fakultetet tog i 1987 initiativ til i et samarbejde med Det humanistiske Fakultet at formulere to forslag til et-årige suppleringsuddannelser i henholdsvis økonomi og forvaltning for humanistiske studerende. Direktoratet for de videregående Uddannelser har givet bevillingsmæssig dækning for gennemførelse af disse uddannelser med et årligt optag på 20 studerende i hver. Uddannelsen i økonomi er placeret ved Økonomisk Institut og uddannelsen i forvaltning ved Institut for Samfundsfag og Forvaltning.

Inden for det antropologisk-sociologiske fagområde fortsætter den af Direktoratet for de videregående Uddannelser påbudte afvikling af den hidtidige kandidatuddannelse i sociologi og af Sociologisk Institut. Universitetets statut er i den anledning ændret således, at faggruppen i tiden indtil 30. november 1994 ledes af Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd.

Den ved aftale mellem universitetet og Direktoratet for de videregående Uddannelser forudsatte oprettelse af en ny sociologisk uddannelse var ved årets udgang berostillet, indtil de arbejdsretlige vilkår for nedlæggelsen af det nuværende sociologiske institut var afklaret ved en faglig voldgift.

Kandidatuddannelsen i kultursociologi er ligeledes under afvikling, men fakultetet har i overensstemmelse med de indgåede aftaler med Direktoratet for de videregående Uddannelser dertil kunnet indsende et forslag til videreførelse af instituttet og de dertil knyttede faste videnskabelige medarbejders forskning.

Ved Institut for Antropologi begyndte fra efterårssemesteret uddannelsen i henhold til den reorganiserede femårige kandidatuddannelse.

Ved fagrådet for statsvidenskab foreligger der efter et omfattende forarbejde nu en ny bekendtgørelse for kandidatuddannelsen. Undervisningsministeriet har i øvrigt besluttet, at uddan-

nelsens kandidatgrad valgfrit er enten cand. polit. eller cand. oec. Samtidig er kandidatgraden i samfundsfag/forvaltning ændret fra cand. adm. pol. til cand. scient. pol.

Kandidatuddannelsen i forsikringsvidenskab er efter aftale med Det naturvidenskabelige Fakultet bekendtgørelsesmæssigt overflyttet dertil.

Et af de tungeste problemer for fakultetet har i de senere år været de lokalemæssige rammer. Der er fortsat betydelige problemer med hensyn til undervisningslokaler, men det var derfor en glædelig udvikling, at fakultetsrådet i juni kunne tiltræde en lokaleplan, der under de givne vilkår indeholder en tilfredsstillende løsning på institutternes lokalebehov.

Christian Thune

3. Det lægevidenskabelige Fakultet

Den nye studieordning, der er påbegyndt i efterårssemesteret 1985, forløber stadig tilfredsstillende. I det forløbne år har en af studieordningens nyskabelser, den tidlige kliniske undervisning (2 uger på kirurgisk – og 2 uger på medicinsk afdeling) i 4. semester haft sin start. Endvidere er OSVAL I (obligatorisk selvstændig valgfri opgave – fase 1) påbegyndt således, at 1. hold afleverer sine opgaver den 31.12. 1988. Arbejdet med detailplanlægningen af fase 2 i den ny studieordning (7.-11. semester) er i fuld gang. Det store kliniske 7. semester køres således første gang i efterårssemesteret 1989.

Det har været og er – i skrivende stund – belastende for fakultetet, at de kliniske overenskomster endnu ikke er underskrevet. Disse forventes dog – trods mange vanskeligheder – færdigbehandlede i år. Specielt har Rigshospitalsaftalen, som fakultetet ikke selv fik lov til at forhandle, givet anledning til store problemer.

Det er for første gang i mange år lykkedes at forny den videnskabelige stab ved egne midler, bl.a. er der ansat 3 nye professorer. Endvidere har forskerrekutplanen medført ansættelser af 6 adjunkter. Til det positive hører endelig, at fakultetet har fået tilsagn om at kunne påbegynde en forsøgsordning med en humanbiologi/bioteknologi-uddannelse, sidstnævnte dog desværre på prægraduat og ikke på postgraduat niveau.

Medens 1986/87-beretningen kunne give anledning til nogen optimisme, må det med denne beretning konstateres, at fakultetet står over for

meget store økonomiske problemer. a) Der er blevet sået tvivl om tidligere tilsagn om konstant studenterindtag og den langsigtede planlægning er derved vanskeliggjort. b) Finanslovsforslaget for 1989 og budgetoverslagene for de kommende år indeholder besparelser på ca. 30 mio. kr. de næste 4 år med udsigt til, at uansøgt afsked bliver nødvendig. c) Samtidig står vi med en beskåret forskerrekutplan. d) Den fornyelse og dynamik, som forskerrekutplanen skulle sikre, er væk – der er kun nedskæringer tilbage. e) For tiden foregår der et intensivt udvalgsarbejde om ekstraordinære besparelser på sundhedsområdet med en ubehagelig diskussion om institutionsnedlæggelser.

Den videnskabelige aktivitet er fortsat af betydelig størrelse. Der er i årets løb blevet uddelt 7 guld- og 4 sølvmedaljer, konfereret 54 doktorgrader og tildelt 4 licentiatgrader ved fakultetet. Med de ovennævnte besparelser synes fakultetet nu at skulle udsættes for nedskæringer, som umuliggør opretholdelse af dette videnskabelige aktivitetsniveau.

Kjeld Mølgaard

4. Det humanistiske Fakultet

Under indtryk af de stadig nye udfordringer, der møder humanistisk forskning og undervisning, har Det humanistiske Fakultet styrket den omstilling, der har været i gang inden for en række fag. Det har været muligt at fremskynde omstillingsprocessen takket være den såkaldte »småfagsbevilling«, med hvilken Folketinget i sidste indberetningsperiode anerkendte de humanistiske fakulteters særlige forpligtelser over for en række små fag og den deraf afledte belastning af de store. Denne meget velkomne mulighed for at fremme en ekstra kreativitet i en nedskæringsperiode synes imidlertid at blive kortvarig: de nyligt udmeldte budgetter er nu så reducerede, at fakultetet vil blive fastlåst i en situation, hvor pensionering og anden afgang i alt overvejende grad bestemmer fagenes dimensioner. Noget kan formodentlig afhjælpes ved fortsat omstilling, men grænsen for det er snart nået, når der også skal afsættes kræfter til en nødvendig konsolidering. Fakultetet har desuden måttet sande, at den udstrakte vilje til omstilling i kombination med uforudset afgang kan afstedkomme en for stor udtynding af vigtige videnskabelige miljøer. Som et eksempel herpå kan nævnes

sprogvidenskaben, hvor Københavns Universitet traditionelt har hævdet sig fint internationalt.

Den praktisk talt eneste mulighed for nyan sættelser i videnskabelige stillinger findes nu inden for forskerrekruteringsplanen. Siden 1985 har Det humanistiske Fakultet ansat i alt 31 adjunkter og 9 lektorer under denne plan. Der er fastsat en overgangsfrekvens på 80 fra adjunkter til lektorer, hvad der betyder, at fakultetet i 1988 blandt 12 adjunkter, der udløber i 1989, har skullet udvælge 10 områder til opslag af lektorer. Denne – skulle det vise sig – smertelige udvælgelse stilles i relief af den kendsgerning, at der ikke tegner sig andre muligheder for at ansætte en række kompetente kandidater.

Indtil for få år siden har den største del af humanistisk forskning ikke stillet de store krav til apparatur. Nu til dags er imidlertid stadig flere humanistiske videnskaber afhængige af elektronisk materiel. Fakultetet har derfor brugt en stor portion af årets annuum til en hastig udbygning af edb-området. I begyndelsen af 1988 blev samtlige KUA's institutter tilsluttet husets ether-net.

Velfungerende og velforsynede forskningsbiblioteker er og har altid været et *sine qua non* for humaniora. Med indførelsen af edb-teknik på biblioteksområdet er der nu åbnet mulighed for en mere smidig arbejdsgang i den fundamentale litteratursøgningsfase. Den ovennævnte udbygning på edb-området har derfor også omfattet institutbibliotekerne, der alle er blevet udstyret med en mikrodatamat til kommunikation med de store bibliografiske baser, primært Det kongelige Biblioteks Rex-base. I forbindelse med en planlagt samlet inddatering af institutbibliotekernes ca. ½ mio. bind blev der i den foregående indberetningsperiode iværksat en omfattende revision, der er blevet afsluttet i denne periode. Der har løbende været afholdt kurser for bibliotekspersonalet med henblik på optimal udnyttelse af de muligheder, den nye teknik giver. Medens således fakultetet har brugt mange ressourcer på at modernisere institutbibliotekerne må det konstateres, at der er en del brikker der skal falde på plads, førend landet har et sammenhængende forskningsbibliotekssystem, der kan leve op til de muligheder, teknikken giver. De nye faciliteter gør det lettere at se, at der i de senere år er opstået endog meget store lakuner i

bogbestanden, hvad angår nyere litteratur om humaniora.

Der er i det forløbne år godkendt endnu en række studie- og eksamensordninger i henhold til bekendtgørelsen af 1985. Stadig flere studienævn arbejder sammen om kombinationsuddannelser på overbygningerne, som f.eks. data lingvistik i kombination med en række sprogfag. I det hele taget er der nu høstet så mange erfaringer med bekendtgørelsen, at man kan konkretisere nogle forslag til justeringer. Fakultetet benyttede derfor lejligheden til en debat om rammerne for de humanistiske studier, da undervisningsministeren lancerede bachelor-ideen. Der var på fakultetet den holdning, at det ville være uheldigt, hvis en eventuel bachelorgrad skulle blive synonym med »et papir på frafald«. Fakultetets uddannelsesudvalg har derfor i det forløbne år arbejdet med nogle modeller for organiseringen af humanioras studier, der skulle sikre en optimal studieadfærd. Dette arbejde har på grund af usikkerhed om en eventuel bachelor-bekendtgørelses ordlyd ikke kunnet afsluttes i indberetningsperioden.

Fakultetet har fortsat sit engagement i åben universitetsuddannelse og regner med at udbygge fagviften. Som noget nyt blev kurset i musikhistorie afviklet i et samarbejde med Danmarks Radio, med både radio- og TV-udsendelser og klasseundervisning. Dette samarbejde fortsætter med et kursus i amerikanske samfundsstudier.

Sideløbende med kandidatuddannelserne tilbyder fakultetet forskellige kurser med snævrere sigte: Særlige sprogkurser for danske studerende, der skal studere i udlandet; dansk for udenlandske udvekslingsstuderende; sprogkurser på DTH. Senest er der med DVU's mellemkomst etableret et samarbejde med Handelshøjskolen vedrørende italiensk og russisk.

Et andet marginalt område er de erhvervsrettede kurser, som fakultetet har lagt mange kræfter i. Disse kurser opfattes som en god mulighed for at vedligeholde en kontakt med erhvervslivet, men afsætningen må betegnes som mindre tilfredsstillende. Fakultetet valgte derfor i foråret at opsigte kontrakten med det firma, der havde markedsført kurserne. Kurserne tilbydes fortsat, men administrationen varetages af de respektive institutter.

I indberetningsperioden er der sket en mar-

kant stigning i antallet af licentiatstuderende ved fakultetet. Dette hænger uden tvivl sammen med de fastere rammer, der er skabt for forskeruddannelsen. Selv på landets største humanistiske fakultet er studenterunderlaget imidlertid ofte for tyndt til specialiserede forskerkurser; dertil er der for lidt fælles for den store vifte af fag. Man kan også pege på, at licentiatstudiet er snævert i sit sigte, i modsætning til magisterstudiet, som fakultetet fortsat vil fremhæve som en relevant forskeruddannelse.

Fakultetet finder, at den hidtidige optagelsesprocedure har flere overmåde uheldige konsekvenser. Det er naturligvis uheldigt, at adgangskvotienten først er kendt, når studentereksamen er overstået. Men for fakultetets fag er det især størrelsen af årets optag, der kan volde problemer. Søgningmønstret forandrer sig fra år til år, så det er temmelig umuligt at forudsige, hvilke fag der især har bevågenhed blandt de studenter, der optages. Sammenligner man imidlertid søgningmønstret for et givet år med tallet for det samlede antal ansøgere, viser det sig gang på gang, at mange fag kunne have et mere hensigtsmæssigt studenterindtag, hvis kvotienterne ikke udgjorde det afgørende kriterium: Et givet fags lave indtag modsvares ofte af et tilsvarende højt antal afviste, der altså lige manglede nogle tiende- eller hundreddele i kvotienten. Noget sådant har intet med uddannelsesplanlægning at gøre og fakultetets uddannelsesudvalg arbejder derfor på en model, der dels lader flere velmotiverede studenter prøve kræfter med en humanistisk uddannelse, dels sigter på en optimal udnyttelse af fakultetets undervisningspotentiale.

John Kuhlmann Madsen

5. Det naturvidenskabelige Fakultet

Blandt fakultetets planer skal omtales det biokemisk molekylærbiologiske område. Konkret er der ønske om ny lokaler, idet bygningen i Øster Farimagsgade 2, hvortil grundstenen nedlagdes i 1957, længe har været for lille.

Som omtalt senere, er der fortsat store søgning til studiet i biokemi. En betydelig stabsudvidelse vil være nødvendig for at kunne føre disse studerende frem til kandidatgraden. En plan for udbygningen er 9. august fremsendt til DVU.

Den i 1987 vedtagne professorplan er videreført i 1989. Under besættelse er professorater i

matematisk statistik, økologisk botanik, ved Botanisk Have og i bygeografi. Der er foretaget kaldelse af en professor i meteorologi. Efter mange års vacance kan fakultetet nu atter besætte professoratet i geodæsi, idet ansættelsesproceduren snart er afsluttet. Den nyudnævnte professor i biologisk kemi vil tiltræde i løbet af året.

Til styrkelse af dansk grundforskning bevilligede Finansudvalget ved aktstykket af 22. juni 1988 ialt 70 millioner kroner. Rektor har efter dekanens råd anvendt midlerne som støtte til den faglige planlægning for 1987-1993 som har været forelagt ministeriet. I alt 15 projekter ved Det naturvidenskabelige Fakultet er blevet støttet.

En undersøgelse ved fakultetet viser at der er tilført betydelige eksterne midler til forskning ved fakultetet. I 1987 var eksterne midler 37 procent af DVU's ramme. Dette fordeler sig med 157 procent af driftsmidlerne og 20 procent af lønmidlerne.

Fakultetet har anskaffet en IBM 9370 datamat som en del af en plan for udbygningen af den fagrelaterede datalogiundervisning. Planen omfatter også mikrodatamater som er anskaffet til undervisningen ved studierne i matematik-økonomi, forsikringsmatematik og statistik.

På fakultetets institutter er der i årets løb blevet investeret i lokalnet, der senere vil blive koblet på KU-nettet. Det gælder H. C. Ørsted Institutet (matematik, fysisk og kemi) samt Østervold 10 (geologi og geografi).

På alle fakultetets større biblioteker (13) er der i 1988 opstillet datamater. Dette udstyr skal anvendes til at søge i eksterne databaser, til at inddatere i eksterne databaser og efterhånden vil de lokale kataloger komme til at ligge på edb til aflysning af de hidtidige kortkartoteker.

Planen er udført i samarbejde med UB 2. Derfor vil alle biblioteker arbejde med samme programmel.

September 1988 optog fakultetet ialt 1192 studerende gennem den koordinerede tilmelding. Dette var en stigning i forhold til 1987. Mest markant var stigningen i geografi (fra 113 til 145) og matematik-økonomi (fra 69 til 92). Biokemi har fastholdt en stor søgning på 185 studerende.

Fakultetets kandidatproduktion har i perioden 1. august 1987 til 1. oktober 1988 været 309 kandidater.

Der er ved fakultetet indskrevet 207 licentiat-studerende.

Peter Johansen

c. De styrende organer

Rektor: Professor, dr.phil. Ove Nathan genvalgtes ved rektorvalget foråret 1988 for perioden 1.6.1988-31.5.1991.

Prorektor: Lektor, mag. art. Leif Christensen genvalgtes ved prorektorvalget foråret 1987 for perioden 1.6.1987-31.5.1989.

Konsistorium: Rektor, prorektor og dekanerne for de 5 fakulteter er fødte medlemmer.

Ved valget til de styrende organer efteråret 1986 valgtes til Konsistorium 11 repræsentanter for det heltidsbeskæftigede lærerpersonale og 10 repræsentanter for det teknisk-administrative personale for perioden 1.12.1986-30.11.1989.

Ved valget til de styrende organer vinteren 1987 og efteråret 1988 valgtes til Konsistorium 2 repræsentanter for det deltidsbeskæftigede lærerpersonale og 10 repræsentanter for de studerende for perioderne 15.1.-30.11.1988 og 1.12.1988-30.11.1989.

Oplysninger om sammensætningen af Konsistorium, Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg, fakultets- og fagråd samt studienævn findes i »Vejviser for Københavns Universitet 1988 og 1989«.

Konsistorium har i 1988 nedsat følgende udvalg og arbejdsgrupper:

Lovpligtige udvalg: Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg, for perioderne 15.1.-30.11.1988 og 1.12.1988-30.11.1989.

Konsistoriums Valgudvalg, for perioden 1.2.1988-31.1.1989.

Øvrige udvalg og arbejdsgrupper, alle for perioderne 15.1.-30.11.1988 og 1.12.1988-30.11.1989: Konsistoriums Forskningsudvalg, Konsistoriums Informations- og Formidlingsudvalg, Konsistoriums Udvalg for internationale Anliggender, Konsistoriums Biblioteksudvalg og Konsistoriums Ligestillingsudvalg.

Konsistoriums Budget- og Forretningsudvalg har nedsat følgende udvalg, alle for perioderne 15.1.-30.11.1988 og 1.12.1988-30.11.1989:

Koordinationsudvalget vedrørende den fysiske Planlægning, Kantine- og Rengøringsudvalget og Udvalget vedrørende Udgifter til Den centrale Administration og fælles Service.

Oplysninger om den aktuelle sammensætning af ovennævnte udvalg fås ved henvendelse til Konsistorialkontoret, Frue Plads, Postboks 2177, 1017 København K.

Oplysninger om den aktuelle sammensætning af fakultets- og fagråd samt fakultetsstudienævn fås ved henvendelse til de enkelte fakultetskontorer, jfr. adressefortegnelsen forrest i årbogen.